

Ameriške čete se izkreale na ozemlju Vzhodne Indije

Cez 60,000 japonskih vojakov v pasti.—Ljute bitke med Rusi in Nemci v teku na fronti v vzhodni Karpatskega gorovja. Operacije za posest Sevastopola, mornarične baze ob Črnem morju, v zaključni fazi.—Američani in Angleži vrgli skoro 17,000 ton bomb na nemška mesta in industrijska središča ter nacijska oporišča v zasedenih državah, v štirih dneh

Zavezniki stan na Pacifiku. 24. apr.—Ameriške čete so se zadnje soboto izkreale na Hollandiji, otoku holandske Vzhodne Indije, se glasi naznanilo iz glavnega stana generala Douglasa MacArthura.

Cez 60,000 japonskih vojakov na ozemlju ob zalivu Humboldt in Tanahmerahu, 150 milj od Aitapa, je v pasti in nevarnosti uničenja. Invazija je sledila strahovitemu bombardiranju japonskih baz z morja in iz zraka.

Enote ameriške bojne mornarice in letalske sile so utrpele pot izkrcanju čet z napadi na japonske baze na obrežju Nove Gvineje. Bombardiranja so se udeležile nove bojne ladje.

Operacije, ki so razultirale v reokupaciji holandskega ozemlja na Pacifiku, ki je prišlo pod japonsko kontrolo pred dvema letoma, so omogočile zasedbo velikih letališč in pristanišča na Hollandiji, ki leži 935 milj južno-vzhodno od Palaaja in 1376 milj južno-vzhodno od Filipinskih otokov.

General MacArthur je prej naznanil, da je bil Wewak, velika japonska baza na severovzhodnem obrežju Nove Gvineje, nevtaliziran kot posledica masnega bombardiranja iz zraka. Bombe, katere so vrgli ameriški letalci, so razbile japonsko vojaško letališče. Bombni napadi so bili izvršeni tudi na Rabaul, Nova Britanija, Saipan in Tinian, otoka Marijanske grupe. Tinian leži 1150 milj od Eniwetoka, otoka Maršalske grupe, katerega so ameriške čete okupirale pred nekaj dnevi.

London, 22. apr.— Rusko vrhovno poveljstvo poroča, da je armada maršala Gregorija K. Žukova ubila 1500 Nemcev in uničila 68 tankov v bitki v vzhodni Karpatskega gorovja na južno-vzhodni strani Stanislava, stara Poljska. Bitka je sledila napadu nemških kolon na ruske pozicije.

Radio Berlin pravi, da je rusko poveljstvo zagnalo rezervne divizije na poljsko fronto med rekama Dnjester in Pripjat, kjer zdaj divjajo ljute bitke. Ta fronta je na ozemlju, po katerem vodi direktna pot do Berlina.

Možnost je, da so ruske rezervne divizije prišle na poljsko fronto s Krime, kjer Nemci še drže Sevastopol, veliko mornarično bazo ob Črnem morju. Dve ruski armadi, katerima poveljuje general Feodor I. Tolbuhin in Andrej I. Jeremenko, sta skoro dovršili osvoboditev Krimskega polotoka v ofenzivi, ki se je pričela pred dvema tednoma. Sovjetski komunikne čimena operacij pri Sevastopolu.

Moskva trdi, da so bili nemški naskoki na ruske postojanke na poljski fronti odbiti, Berlin pa poroča, da so nemške in ogrske čete zasedle strateške pozicije na južno-vzhodni strani Stanislava. Dopsnik Rdeče Zvezde glasila ruske armade, poroča, da je nemško poveljstvo zagnalo sveže čete v akcijo, da ustavi prodiranje Rusov proti Lvovu, železniškemu in komunikacijskemu centru, 65 milj severozapadno od Stanislava.

Bitke so se obnovile tudi pri Narvi. Estonija, po šesttedenskem odmoru. Nemške oklopne in motorne kolone so naskočile na mostišča na zapadni strani Narve, a so bile vržene nazaj z velikimi izgubami.

Uradni ruski komunikne pravi, da je bitka za posest Sevastopola prišla v zaključno fazo. Ruske čete so zasedle strateške hribe na južno-vzhodni strani mesta. Sovjetski letalci bombardirajo nemške vojaške transporte. Šest transportov so bombe potopile, sedem pa poškodovali.

Neapel, Italija, 22. apr.— Ameriški in britski letalci so metali bombe na nemške komunikacijske zveze v severni Italiji. Tarča bombardiranja iz zraka so bile Benetke, Leghorn, Ancona in ladjedelnice v Tršču v bližini Trsta. Bombe so porušile več objektov in zanelile požare. Na italijanski fronti, ki se razteza od Cassina do Anzija, se položaj ni izpremenil. Operacije na tej fronti so omejene na spopade med nemškimi in zaveznikiškimi stražami.

London, 22. apr.— Bombardiranje nemških mest in industrijskih središč ter nacijskih oporišč v Franciji, Belgiji in Hollandiji se nadaljuje. Britski in ameriški letalci so v ofenzivi, ki se je pričela pred štirimi dnevi, vrgli skoro 17,000 razstrelilnih in zaigalnih bomb na Nemčijo in okupirane države.

Britski letalci so vrgli 4000 bomb na Kolin, industrijski center v Porenju. Druge tarče bombardiranja iz zraka so bili Lens v severni Franciji, La Chapelle, pariško predmestje, Ottignies, 15 milj južno-vzhodno od Bruselja, glavnega belgijskega mesta, Pas de Calais in Berlin.

Govornik na pariški radiopostaji je dejal, da bombe, katere so zaveznikiški letalci vrgli, še vedno eksplodirajo. "Koliko strahotnih noči bomo še prestali pred invazijo?" je vprašal.

London, 22. apr.— Bombardiranje nemških mest in industrijskih središč ter nacijskih oporišč na Budimpešti, Sofijo in Blegrad.

Kandy, Cejlon, 22. apr.— Bombe, ki so jih metali zaveznikiški letalci na Sabang, japonsko bazo na Sumatri, otoku holandske Vzhodne Indije, so porušile vojaške objekte. Enote zaveznike bojne mornarice so istočasno bruhalo izstrelke na to bazo.

Bombe so potopile pet japonskih parnikov in ladij, osem pa poškodovali, se glasi uradno poročilo. To je bil prvi napad z morja in iz zraka na otok, odkar so ga Japonci zasedli v marcu pred dvema letoma.

Nova rudarska stavka v Boliviji

La Paz, Bolivija, 22. apr.— Generalna stavka v rudnikih pločevine je izbruhnila. Rudarska unija jo je oklicala v znak protesta, ker so bili bivši notranji ministri Pedro Silveti Arce in drugi, ki so pred dvema letoma provincevali izgrede v Catavi-ju, središčni rudnikov pločevine, izpušteni iz ječe. Takrat je bilo 19 rudarjev ustreljenih in 30 ranjenih. Zaradi splošne stavke so prizadeti kraji Llallagua, Cavati Siglo, Huanuni in Corocoro.

Badoglio formiral novo vlado

Fašistični svet
odredil obvezno delo

Neapel, Italija, 22. apr.— Maršal Pietro Badoglio je zmagal v konflikту z elementi, ki so ga skušali potisniti iz urada. Formiral je novo koalicijsko vlado s kooperacijo petih izmed šestih političnih strank, ki tvorijo protifašistično juno.

Pričakuje se, da bo kralj Viktor Emanuel odobril novo vlado, nakar bo Badoglio podal deklaracijo o programu, katerega bo ta vlada izvajala. Vodenjem protifašistične junte je povedal, da hoče ostati premier samo do zaveznikiške okupacije Rima. Takrat bo šel on s kraljem vred v pokoj.

Kralj je nedavno izjavil, da se bo odpovedal prestolu, ko bodo zaveznikiške armade vkorakale v Rim.

Badoglio je obdržal pozicijo premjera in zunanjega ministra v koalicijski vladi.

Ministri brez portfelja so Benedetto Croce, znani filozof in liberalci; gróf Carlo Sforza, bivši premier in liberalci, in Giulio Rodino, kriščanski demokrat.

Pozicijo justičnega ministra je dobil liberalci Arangio Ruzi; poljedelskega Franciso Cerebona, delavski demokrat; gospodarstva Eugenio Reale, komunisti; javnih del Raffaele de Carro, liberalci; in letalskih delovnih delcev Bern. Švica, 2. apr.— Sem dospela poročila se glase, da je fašistični vrhovni svet odredil obvezno delo za vse moške v starosti 16 do 60 let v severni Italiji pod nemško okupacijo. Za one, ki bi se upirali, so določene drastične kazni.

Nov dogovor med Čehi in Rusi

Velik uspeh
Beneševce diplomacije

London, 22. apr.— Pričakuje se, da bosta Velika Britanija in Amerika odobrili nov dogovor med Čehoslovakijo in sovjetskimi Rusiji, ki bo najbrže podpisan prihodnji teden. Ta določa med drugim reguliranje odnosov med čehoslovako administracijo in poveljstvom ruske armade, ko bo slednja okupirala češke pokrajine.

Dogovor se smatra za triumf diplomacije dr. Edvarda Beneševca, predsednika Čehoslovakije, zunanjenega ministra Jana Masaryka in Huberta Ripke, podministra za zunanje zadeve. Dogovor se smatra tudi za zmago pravic malih narodov na splošno.

Glavne provizije dogovora so: V teku dejanskih vojnih operacij v Čehoslovakiji bo aktualna oblast v rokah poveljstva zaveznikiške sile.

Poveljnik zaveznikiške sile bo takoj navezal stike s predstavnikom čehoslovake ubezne vlade in krajevnimi vojaškimi ter civilnimi avtoritami.

Predstavnik čehoslovake vlade na pozorišču bo imel proste roke v ustanavljanju civilnih in vojaških avtoritet, katere bodo imele oblast v šolstvu, financah, pravosuđu in v zadevah blaginje ter policijskega nadzorstva.

Enote čehoslovake oborožene sile, ki se zdaj bore na strani rdeče armade, bodo poslani v čehoslovake kraje in tvorile bodo jedro nove čehoslovake narodne armade.

Člani čehoslovake ubezne

GRŠKI GERILCI IN PARTIZANI KOOPERIRAJO

Zavezniki razbili 64
nemških letal v napadu
na letališče

Petrova izjava
razkazila Angleže

London, 22. apr.— Radio Svobodna Jugoslavija je naznanil sklenitev dogovora med voditelji protifašističnega gibanja v Jugoslaviji in Grčiji. Maršal Tito, poveljnik jugoslovanske osvobodilne armade, je predlagal tesno kooperacijo med partizani in grškimi gerilskimi grupami, ki so se nedavno zedinile in ustanovile ljudsko fronto, v borbi proti nemški okupacijski sili. Sledila so pogajanja in voditelji grških gerilskih grup so sprejeli predlog.

Naznanilo dostavlja, da so reprezentante različnih grških političnih grup formirali odbor ljudske fronte.

Glavni stan maršala Tita poroča, da so bombe, katere so zaveznikiški letalci vrgli na nemško vojaško letališče pri Zagrebu, uničili 64 nemških bojnih letal in ubile ter ranile mnogo Nemcev. Zavezniki so metali bombe tudi na železniške proge, postaje in druge naprave v bližini Zagreba.

Zavezniki stan v Neaplju, Italija, je po napadu na Zagreb poročal, da so zaveznikiški letalci sestrelili šestnajst nemških letal v spopadu v zraku. Titovo naznanilo vključuje nemška letala, ki so bile uničena na tleh.

Titov glavni stan poroča, da so partizani razpršili četniško silo generala Mihajloviča, vojnega ministra v jugoslovanski ubezni vladi, čez 4000 mož v teku ljute bitke v zapadni Bosni. Dalje poroča, da so zaveznikiški letalci potopili nemško bojno ladjo in zaplenili parnik, naložen z živili, na Jadranskem morju v bližini Šibenika, jugoslovanske luke.

Jugoslovanski kralj Peter je imel razgovor z britskimi in ameriškim časniki v Londonu. "Moje ljudstvo se mora samo boriti proti močnemu sovražniku," je dejal. "Ono je pozabljeno, ko preliva svojo kri. Pomoh, ki jo je dobilo od zaveznikov, ne zadostuje za oborožitev enega bataljona."

Petrova izjava je povzročila jezo v britskih krogih, ker je znano, da so zavezniki dostavili več tisoč ton orožja Titovi armadi v zadnjih mesecih. Možnost je, da je imel kralj v mislih generala Mihajloviča in njegovo neznanost četniško silo, o kateri partizani trdijo, da se bori proti njim na strani nacijskih čet. Izgleda, da je kralj s svojo izjavo zatajil ogromno večino jugoslovanskega ljudstva, ki podpira Titovo osvobodilno armado.

Nove regulacije glede odmerkov živil

Chicago, 22. apr.— Doznava se, da bo urad administracije cen razglasil nove regulacije glede odmerkov živil. Svinjina se bo po 30. aprilu dobila brez znamk in za funt masla bo treba dati samo osem pointov namesto šestnajst. Znižalo se bo tudi število pointov za goveje in teleče meso. Nove regulacije bodo kmalu naznanjene.

vlade v Londonu so že sestavili odredbe in dekrete, na katerih podlagi se ustanovi administracija v čehoslovakeh pokrajinah, kadar bodo osvobojene. Vsebinska teh je bila poslana Moskvi v odobritev.

Domače vesti

Posdravi
Chicago. — Joseph Drasler, ki je bil pred leti uslužben pri Proletarcu, pozdravlja uredništvo Prosvete iz vojaškega taborišča Camp Fannin, Tex. V vojaško službo je bil vpoklican pred nekaj tedni.

Nov grob v New Yorku
New York. — Nagloma je umrla znana rojakinja Mary Turk, stara 77 let. Rojena je bila v Gorskem Kotarju pri Čabru.

Brata se srečala v Angliji
Chicago. — Jennie Intihar je prejela od svojega moža Johna, ki služi v ameriški armadi v Angliji, vest, da se je tam sestal s svojim bratom Frankom, ki tudi služi v ameriški armadi. Srečanje med bratoma je bilo prisrčno.

Iz Clevelanda
Cleveland, O. — Po dolgi boleznini je umrl Jernej Lah, star 73 let. Doma je bil iz Velikih Blok na Notranjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 41 leti. Zapuščal je ženo, tri sinove in več drugih sorodnikov, v starem kraju pa enega brata in tri sestere.

Amerika mora obdržati baze

Priporočilo odseka
za mornarične
zadeve

Washington, D. C., 22. apr.— Kongresni odsek za mornarične zadeve je objavil poročilo s sugestijo, naj Amerika stori korake za obdržitev vseh mornaričnih in letalskih baz na britskih otokih v okviru zapadne hemisfere.

Baze, katere Amerika zdaj vzdržuje, so na Novifundlandiji, Britski Gvineji, Bermudskih in Bahamskih otokih, Trinidadu, Antigvaj in St. Luciji. Te je dobila od Velike Britanije pred štirimi leti v zameno za 50 rusilcev.

"Pod nobenimi okolištnimi in pogojni ne sme Amerika odstopiti mornaričnih in letalskih baz, katere je dobila," pravi poročilo. "Obdržitev teh je v interesu zaščite in varnosti Združenih držav."

Zavezniki načrt svetovnega denarstva

Washington, D. C., 22. apr.— Nadaljnji korak v smeri mednarodne kooperacije so storili večaki 36 zaveznikiških držav po večmesnih diskuzijah. Ta korak je zapopaden v načrtu, ki predvideva ustanovitev svetovnega denarstva in sklada v vsoti osem milijard dolarjev. Ta vsota se zbere v zlatu in v soglasju s formulo, ki jo osvoje prizadete države. Amerika naj bi prispevala v ta sklad \$2,750,000,000, Velika Britanija \$1,250,000,000, Rusija \$1,000,000,000, ostalo vsoto pa druge države.

Ameriški general Patton v Londonu

London, 22. apr.— Ameriški general George S. Patton, ki je vodil dve invazijski armadi v zmago v tej vojni, je pravkar dospel v London. Mnenje prevladuje, da bo igral važno vlogo v zaveznikiški invaziji zapadne Evrope.

Stavka voznikov avtobusov v Londonu končana

London, 22. apr.— Stavka voznikov avtobusov, ki je izbruhnila zadnji terek, je bila končana. Bila je oklicana v znak protesta proti novemu protivaškovnemu zakonu. Vojaške čete so strážile avtobusne postaje v teku stavke.

Rusi odpirajo živilske trgovine

Nova ofenziva
na notranji fronti

Moskva, 22. apr.— Sovjeti, ki so izvajali briljantne zmage na vojnih in diplomatskih frontah, so začeli novo ofenzivo na notranji fronti z odpiranjem živilskih trgovin, v katerih se dobi vse, kar človek poželi, dasi so cene visoke.

Zunanji opazovalci, ki razumejo sovjetsko politiko, pripisujejo veliko važnost odpiranju trgovin ne samo v Moskvi, temveč v vseh ruskih krajih. Sleherni se zaveda ogromnih žrtev, ki so jih Rusi doprinesli v vojni, odkar je Hitlerjeva vojna mašina invalidirala Rusijo. Odpiranje trgovin ima pripraviti vsakega, da ne more nobena država pokazati kaj takega kot Rusija.

Rusi vedo, da se meso in druga živila prodajajo v Veliki Britaniji in Ameriki v odmerkih in da Angleži in Američani ne morejo dobiti stvari, katere prebivalci Moskve lahko kupijo na odprtem trgu. To je zelo prepričevalno za rusko ljudstvo. Cene so sicer visoke, kar se je pričakovalo, toda vsakdo lahko kupi vse, kar želi, brez znamk, živilskih nakaznic ali izkaznic. Mesnice so natrpane z mesom vseh vrst. Čudno torej ni, če ljudje vzklikajo, da se ne more nobena druga država primerjati z Rusijo. Oni so ponosni na rdečo armado, ki pade nemške, rumunske in ogrske čete z ruskega ozemlja, dočim je skupna britsko-ameriška sila običala v Italiji, kjer ne more zdrobiti nemških divizij.

Angleški nadškof hvali Stalina

Vera je svobodna
v Rusiji

New Haven, Conn., 22. apr.— Teorijo, da se je Stalin izpreobrnil in da je zdaj zagovornik verske strpnosti, je razvijal angleški nadškof dr. Cyril F. Garbett v svojem govoru pred študenti univerze Yale.

Nadškof, ki je nedavno obiskal Rusijo, je podal lepo sliko o statusu krščanstva v sovjetski Rusiji. Nobenemu se ne krati verska svoboda. Ruske cerkve so natrpane z verniki in Stalin je strog napram onim, ki smeji jo vero.

"Stalin ljubi rusko ljudstvo," je rekel dr. Garbett. "On ve, da masa hočejo svobodo. Doba persequije vernikov v Rusiji je minila. Cerkev uživa popolno svobodo."

Univerza Yale je podelila nadškofu naslov doktorja bogoslovja.

Francija se ne bo odpovedala kolonijam

Alžir, Alžerija, 22. apr.— General Charles de Gaulle, predsednik odbora za osvoboditev Francije, je izjavil, da se Francija ne bo nikdar odpovedala kolonijam in poseščinam na Daljnem vzhodu. On je zanikal obdolžitve, da hoče postati diktator. "Francosko ljudstvo ne bo sprejelo diktature," je dejal.

Člani jeklarske unije zastavkali

Hammond, Ind., 22. apr.— Okrog 2800 jeklarjev, članov unije CIO, je zastavkalo v tovarni Pullman-Standard Car Manufacturing Co. Norman Harris, direktor unije, je dejal, da stavka ni avtorizirana. Dostavljal jo je, da jo je provocirala kompanija, ker ni hotela podpisati nove pogodbe z unijo.

TURČIJA USTAVILA LA POŠILJANJE KROMA V NEMČIJO

Težak udarec Hitlerjevi
vojni mašini

VESELJE V ZAVEZNIŠKIH
KROGIH

London, 22. apr.— Turški zunanji minister Numan Menencioglu je naznanil v parlamentu, da je Turčija ustavila pošiljanje kroma vsem zaveznikom in Nemčiji, ki potrebuje krom pri izdelovanju jekla, ne pa zavezniki, ki imajo dovolj te kovine.

Odstoitev je težak udarec Nemčiji. Ona je izgubila polovico kroma, ki ga uporablja pri izdelovanju topov in drugega orožja. Udarec je toliko večji, ker je prišel v momentu, ko se velika ruska ofenziva nadaljuje in zavezniki pripravljajo za invazijo zapadne Evrope.

Akcija Turčije je povzročila veselje v zaveznikiških krogih v Londonu. To smatrajo za veliko diplomatsko zmago. Turčija se je morala po dolgem obotavljanju udati pritisku Velike Britanije, Rusije in Amerike.

Pritisak je bil v obliki ekonomskih sankcij, ki sta jih izvajali proti Turčiji Velika Britanija in Amerika. Obe sta ustavili pošiljanje orožja, streliva, živeža in drugih potrebščin v Turčijo. To je končno rezultiralo v sedanjih akcijah turške vlade.

Pred nekaj meseci je imela Nemčija dovolj kroma in drugih kovin, ki se uporabljajo pri izdelovanju orožja. Nemška armada je kontrolirala rudnike mangana in kroma v Nikopolu, Rusija. Po sovjetski reokupaciji tega mesta je bila Nemčija odrezana od teh rudnikov.

Nemčija je dobivala čez 7000 ton kroma iz Turčije mesečno. Ta kovina je večje vrednosti pri izdelovanju jekla nego mangan. Po ruski reokupaciji Nikopola je morala Nemčija reorganizirati transportni sistem in postala je odvisna od Turčije v zadevah dostavljanja kroma.

Naciji še kontrolirajo rudnike kroma v Jugoslaviji in Grčiji, toda produkcija je malenkostna v primeri z zahtevami nemške vojne industrije.

Churchill orisal povojni program

Enotnost britskega
imperija ostane

London, 22. apr.— Premier Winston Churchill je v svojem govoru v parlamentu orisal povojni program Velike Britanije, obenem pa je naglasil, da enotnost dežel britskega imperija ostane. Dejal je, da ni nobenega vzroka za trenje med Veliko Britanijo, Rusijo in Ameriko v povojni dobi.

"Potrebni so skupni napor v interesu izmenjave blaga med državami po zaključanju sedanjih vojn," je dejal. "Temelji za kooperacijo med Veliko Britanijo, Ameriko in sovjetsko Rusijo so bili položeni v tej vojni. Kakor sedaj, ko divja vojna, kooperiramo v prizadevanjih za zloz nacijske Nemčije, bomo lahko kooperirali v vseh ozirih po zmagi."

Churchill je dalje rekel, da ni nikdar dvomil v bratske zveze, ki so se razvile v tej vojni med Veliko Britanijo, Ameriko in Rusijo. Te so garancije enotnosti britskega imperija v bodočnosti. Velika Britanija ima dvajsetletno pogodbo prijateljstva in vzajemne vojaške pomoči z Rusijo, kar je garancija napredka človeštva.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNJE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (raven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto...

Členski prispevek za leto 1944... Členski prispevek za leto 1945...

Cene oglaševanja... Členski prispevek za leto 1944...

Manuscripti in komunikacije... Členski prispevek za leto 1944...

Prosčeta 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

S pota

Ta mesec je poteklo že 51 let, odkar sem na potovanju...

Dne 4. aprila 1893 sem namreč zapustil Plaino na Notranjskem in se podal čez široko lužo...

V naši skupini je bil rojak, ki nam je bil za nekakšnega voditelja, kajti znal je nemški...

V New York nas je tisti parnik prigulan dne 24. aprila 1893. Tam so nas razdelili...

Na Elyju sem se spoznal s prvim slovenskim častnikarjem v Ameriki - z Buhom...

Nekaj slidenega je tudi ta "dokument" A. D. in objavljen je z istim namenom...

Ako škofova oficijalna in "časna" navzočnost pri "ustoličenju" kvizlinga Rupnika...

Ljudje okrog A. S. perejo in zagovarjajo škofa Rožmana v "argumentom"...

Tudi ne bo opravičeval in zagovarjal onih - ako je lakren kristjan - katerim so več škofovske palače...

dekana Šavsca, da so udarili po meni. Le tako naprej! Za Glasilo KSKJ sem skupaj spravil nekaj zgodovine...

Zgodovina je zgodovina, dejstva so dejstva. Teh se ne more taji. Pri neki nedolgi zgodovini...

Tako vidim, da je bila prva Slovenska dvorana na Towerju, Minn., ki je bila zidana iz opeke. Pozneje jo je požar uničil...

Matija Pogorelec

Še o mačehah in vojni

New Castle, Pa. - Zopet se oglašam s par vrsticami. V mojem zadnjem dopisu sem omenila mačeha in njihovo dolžnost...

V mojem zadnjem dopisu sem tudi omenila, da me mučijo skrbi za moževim sinom. "Baš danes nam je pisal in priložil \$50, s katerimi naj kupim vse družini velikonočna darila..."

Antona Murnika sem srečal pozneje v New Yorku pri Franku Sakserju. Od njega in njegovih pomagačev sem dobil in hranim prvih deset števk A. S. Izhajal je v Towerju...

Vojne se ni konec in klanje se nadaljuje. Mislim, da ni nikogar, ki bi želel, da se to klanje nadaljuje...

Ameriški vojaki v akciji na Novi Gvineji.

Taki karakterji niso ljudje, ker nimajo srca, temveč so podivjanci. Tik pred velikonočnimi prazniki je priletel neki fant na vrata z brzojavko in je vprašal...

Marsikatera mati je prejela tako čestitko v zadnjih par letih. Miraz me je spreletel in solze so me obile.

Tonička Skufca.

Klic našim trgovcem

Cleveland, O. - Današnje človeštvo živi v važni zgodovinski dobi. Na bojnih poljanah se odločuje usoda vseh narodov.

Na mirovni konferenci bodo odločevali tri velesile: Amerika, Rusija in Anglija. Države drugega reda in mali narodi imajo že pripravljene načrte...

Mi Slovenci smo predvsem zainteresirani v Jugoslavijo in njeno bodočnost, četudi smo ameriški državljanji.

Jugoslavija ima teoretično dve vladi: ena se nahaja v varnem zavetju v Kairu, a druga - partizanska - vodi ljudstvo k zmagi, svobodi in lepši bodočnosti.

Jugoslavija ima teoretično dve vladi: ena se nahaja v varnem zavetju v Kairu, a druga - partizanska - vodi ljudstvo k zmagi, svobodi in lepši bodočnosti.

Frank Česca. Pokojna Ana Barbič. Cleveland, O. - Kot je že bilo poročano, je po kratki bolezni naglo umrla dobro poznana Ana Barbič...

R. J. Thomas (levo), predsednik avtorske unije CIO in Wendell Hardie, vojni veteran in član unije...

ne velic dragi pijaci. Trgovci tarnajo, da gre blago prehitro izpod rok. Naši mali tovarnarji in obrtniki so preobloženi z vlada...

Slovensko ameriški narodni svet (SANS) in pomožna akcija (JPO) vršita važno in plemenito delo med ameriški Slovenci.

Mi Slovenci smo predvsem zainteresirani v Jugoslavijo in njeno bodočnost, četudi smo ameriški državljanji.

Frank Česca. Pokojna Ana Barbič. Cleveland, O. - Kot je že bilo poročano, je po kratki bolezni naglo umrla dobro poznana Ana Barbič...

Frank Česca. Pokojna Ana Barbič. Cleveland, O. - Kot je že bilo poročano, je po kratki bolezni naglo umrla dobro poznana Ana Barbič...

Frank Česca. Pokojna Ana Barbič. Cleveland, O. - Kot je že bilo poročano, je po kratki bolezni naglo umrla dobro poznana Ana Barbič...

Teritorialna razdelitev Sovjetske unije

Fabius

Marsikoga danes zanima vprašanje, kako je boljševiška revolucija upravno in teritorialno organizirala rusko državo; na to vprašanje bomo skušali odgovoriti v pričujočem članku.

Zavedati se moramo, da je imel preobrat v Rusiji 1917 socialopolitični razredni značaj. Nositeljica tega preobrata, revolucija, pa je bila zavedna (po Kadlecju "mihoritit conscient"), smoteno na razpoloženju naroda (Leninovi govori in proklamacije) delujoča manjšina. Po nazorih te manjšine ni družba kot celota podlaga socialopolitičnim državnim skupnostim, ampak posamezni družabni razred. L. 1918 so boljševiki kot vladajoča manjšina razpustili konstituanto z motivacijo, da se je meščanski parlamentarizem že preživel in da se ne sklada s socializmom. To pa zato ne, ker moč posedujočih slojev lahko zlomi edino razredni odpor, nikdar pa ne narodni, ki zato tudi ne more postaviti podlage socialistični družbi.

Po Leninu je naloga socialistične države uničiti meščanstvo, mu vzeti vse možnosti udeleževanja v s tem pripraviti čas, ko s socializacijo produktivnih sredstev izginejo razredni boji in z njimi tudi potreba po državi. Iz tega vidika je bila zgrajena Sovjetska unija kot država s suverenostjo proletariata, katerega predstavitev je komunistična stranka. Na pravo revolucije nastala država pa mora biti nositeljica revolucionarnega razredno-delavskega pokreta, ki mora izvesti svetovno revolucijo in streti demokratski družabni red. Nova država je dobila novo ime "Zveza (Sojuz) socialističnih sovjetskih republik (SSSR) l. 1922 na predlog Ukrajince Frunzeja, ki je to ime predlagal v nadi, da bo nova država obsegala vso površino zemlje. Temu končnemu cilju, svetovni revoluciji, so podredili boljševiški vse, tudi ureditve države. V novi državni zgradbi je zato moral biti izločen vsak moment, ki bi lahko oviral razširjanje komunizma v državi; ugoditi je bilo treba zato vsem težnjam tako zemljepisnega, kakor tudi zgodovinskega značaja.

Najtežje tozadevno vprašanje bi bilo v kapitalistični državi narodnostno. Radi programatične stališča socializma od narodnosti so ga boljševiki lahko rešili. Že v revolucionarnih dneh 1917 je izdal ljudski komisar za narodnostne zadeve Josif Džugašvili-Stalin deklaracijo, ki načeloma ureja razmerje revolucionarne Rusije do njenih narodov. Po tej deklaraciji je ugotovljena enakost in suverenost vseh narodov Rusije, prosto pravo samoodločbe vsakega naroda in to vključno pravo državno-pravno ločitve od Rusije in ustanovitve samostojnih držav (to velja le v teoriji, na papirju; v praksi gre Rusija v smer ekspanzije, kar kažeju aneksija baltičskih držav itd.—ured.); ukinjene so bile nadalje vse obstoječe, narodnostne in cerkvene predprave in zasiguran svobodni razvoj vseh narodnostnih manjšin.

Na temelju te deklaracije je pravno nastala možnost osamosvojitve baltičskih narodov in Poljske, kar so izvedli domači

meščanski elementi. Pri tem so dobile tuje sile, zlasti Nemčija, priliko, da ustvarijo od Ukrajine pa do Finske vrsto vmesnih, od Rusije neodvisnih držav, kar se je tudi uresničilo; tako so nastale ob baltičkem morju nekatere samostojne meščanske države (Finska, Litva, Letonska, Poljska).

Vendar pa so po Stalinovi narodnostni deklaraciji nastale tudi v območju rdeče armade narodnostne države, ki so se teritorialno precej krile z bivšimi demokratskimi, od rdeče armade strtimi državami. V dobi meščanske vojne 1918-1920 in intervencij je torej predstavljala naslednjo carsko Rusije samo država (Veliko) Rusov, ki se je prvotno notranje uredila in postala tako matica za nadaljnji razvoj posameznih zveznih republik, za nastoj in ureditve SSSR.

Vse na območju rdeče armade nastale narodnostne države je vezala med seboj komunistična revolucionarnost; poleg tega pa so bile iz potrebe samoohranitve proti demokratskim meščanskim sosedom navezane medsebojno druga na drugo, saj je vsaka branila revolucijo. Tako je že konec 1919, torej še med meščansko vojno, prišlo do zveze med najbolj ogroženo komunistično narodnostno državo Ukrajino in med Rusijo; po zvezni pogodbi sta obe državi dobili skupno vojsko, promet, pošto in brzojav, finance in gospodarstva svet. Iz skupnih zadev vidimo, da je imela ukrajinsko-ruska zveza popolnoma prava značaja. Slične pogodbe so do konca 1921 privedle k Rusiji še Belo Rusijo, Azerbajdžan, Armenijo in Georgijo. Osrednji organi Rusije, ki si je postavila organizatorične temelje za ustavo že 1918, so po 1921, ko so vstopili v nje tudi zastopniki zaveznic, postali tudi vrhovni uradi zveze že navedenih komunistično vladanih držav.

Razdejanje revolucije, svetovne in meščanske vojne, njasnost v razmerju med posameznimi zaveznicami in končno zunanjepolitični položaj po konferenci v Ženevi—zunanja politika je bila do takrat še v rokah posameznih držav—poleg tega pa vpliv enotne komunistične stranke so povzročili, da so posamezne države 1922 priznale nujnost preurediti dotedanjo zvezo držav v zvezno državo. L. 1923 je dobila nova zvezna država svojo ustavo, ki poleg komunistične revolucionarnosti takoj v prvem poglavju, v deklaraciji o nastoji SSSR, pokaže na globalne vzroke ustanovitve zvezne države: vojna leta niso minila brez sledov. Opuščena polja, mrtve tovarne, razdejane produktivne sile in izčrpani gosposdarski pomožni viri, ki so ostali kot dedščina vojne, kažejo, da so ločeni napori ločenih republik za gospodarsko obnovo nezadostni. Obnovev gospodarstva se je izkazala za nemogočo, če so republike ločene. Na drugi strani pomanjkanje stabilnosti v mednarodnem položaju in nevarnosti novih napadov nujno zahtevajo, da se ustvari enotna fronta sovjetskih republik proti obkroževanju. In končno zahteva izgradnja sovjetske moči same, ki je po svoji razredni naravi mednarodna, da pripelje delovne množice sovjetskih repu-

blik na pot združitve v eno socialistično družino.

Na razvalinah carske države so nastale v Turanu republike, izmed katerih so bile po narodnosti razdelitvi Turana sprejeti kot samostojni, n. pr. Ukrajini enakopravni republiki Turkmestan in Uzbekistan v SSSR. S tem je bila političnogeografska razdelitev nove države končana. Kajti komisariat je končal svoje delo že 1924, in sicer potem, ko je poskrbel za ustanovitve vrste nacionalnih republik, ter s tem udeležil Stalinovo narodnostno deklaracijo. Že 1922 pa so se združile v eno federativno enoto proti zvezi Armenija, Azerbajdžan in Georgija; z združitvijo je ostal državno-pravni položaj teh republik isti, samo da proti zvezi ne nastopajo več kot tri republike, ampak kot ena.

Nekdanja edinstvena carska Rusija je tako postala zvezna ali federativna država SSSR, ki sestoji iz Ruske (Rosijske) Socialistične Federativne Sovjetske Republike (RSFSR) z glavnim mestom Moskvo; Ukrajinske Socialistične Sovjetske Republike (USSR), Harkov; Beloruske Socialistične Sovjetske Republike (BSSR), Minsk; Zakavkajske Socialistične Federativne Sovjetske Republike (ZSFSR), Tiflis; Turkmenske Socialistične Sovjetske Republike (Turk-SSR), Ashabad; in iz Uzbekke Socialistične Sovjetske Republike (Uz-SSR), Samarkand. Naslovi zveznih republik odkrivajo njih narodnostne, družabno-idejne in upravne (sovjetske) temelje. Iz narodnostnih razlogov imata RSFSR in ZSFSR zopet kot zvezni republik federalivni, ostale pa edinstveni značaj.

(Dalje prihodnj.)

Glavosi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

Prišel je štiri ure pozneje. Pripeljal se je iz Alaske z letalom, v Chicagu pa ni mogel dobiti letala vesle slabega vremena in je moral iti na vlak. Medtem pa je družina preskrbela, da krsto ne zagrebejo, dokler ne pride Evgen. Tako je videl svojo mrtvo mater na pokopališču in se od nje poslovil.

Naj omenim, da ji je soc. Zvezja v tork zvečer zapela žalostinko v slovo.

Pokojna Ana je ljubila lepa domača ročna dela, zlasti pa je rada imela žepne rutice. Zato je sinu naročila, naj ji iz Alaske prinese za spomin par rutic in tako se je zgodilo, le da jih ona ni videla. Evgen ji je dal v vsako roko eno rutico, čim se je od nje poslovil na pokopališču ter tako izpolnil dano obljubo na najboljši način. Ko je dobil obvestilo, da je mati nevarno zbolela, se je brž odpravil iz Alaske domov, ni pa pričakoval, da je ne bo dobil pri življenju.

Tako smo se poslovili od pokojne Ane. Vsi, ki smo poznali njeno delo in njene vrline, jo bomo ohranili v trajnem spominu. Neizprosni zakon narave zahteva, da moramo oditi za vedno, sedaj ta, sedaj oni. Žalujoči družini izrekamo naše globoko sožalje ob tej nenadomestljivi težki izgubi dobre matere in žene.

Dodatek: Pokojna Ana Barbič je bila hči Ane in Jožeta Bizjaka, trgočca z usnjem v Mokronogu ob reki Mirni na Dolenjskem. Njena mati je še mlada podlegla isti bolezni kot Ana, le da se je mati po prvem napadu

mučila tri leta, predno je umrla, dočim je Ana umrla 36 ur po napadu. Ana se je rodila 11. sept. 1891 in dovršila je štiritirzredno ljudsko šolo z dobrim izpričevalom. Učila se je tudi nemško v pisanju in govorenju. V nemščini se je izpopolnila pri sorodnikih v Birkfeldu blizu Grada.

V Ameriko je prišla 11. oktobra 1910 v Chicagu z mrs. Frances Kržišnik, ki ji je bila kot mati in je poskrbela, da je mlada Ančka pristopila k društvu Nada št. 102 SNPJ. Takrat je Frank Barbič, njen bodoči mož, stanoval pri družini Frank in Anna Mladič v isti okolici kot Kržišnikovi in tako sta se kmalu spoznala. Frank pa takrat še ni mislil na ženitev, kajti imel je obilo zabave s svojo harmoniko. Iskro očetovstva pa mu je užgal incident na oglu ulic Blue Island in 18th St. Tam je namreč videl neko Čehinjo, ko je poljubovala svojega 2-letnega sinčka. To ga je tako omeščalo zlasti zato, ker je vedno radi imel otroke, da se je odločil, da si izbere družico. Prvič je Ančko spremljal domov z nekega piknika v juliju leta 1913 in dne 5. novembra istega leta ju je mirovni sodnik Edward R. Polk iz Lyonsa, Ill., poročil: Pričel sta bila sedaj pokojni John Koren in še živeči Peter Jeram. Leto pozneje, dne 5. okt. 1914, je Ančka povila prvorojenčka Frankieja, ki je sedaj star 29 let. Dve leti pozneje se je rodil drugi sinček Edward, sedaj star 27 let, po treh letih pa so Barbičevi dobili tretjega sina Evgena, ki je sedaj star 24 let. Frank in Edward sta poština uslužbenca v Clevelandu in oba sta oženjena, dočim je Evgen nadporočnik v službi strica Sama.

Vselej, ko se je Barbič vračal z dela domov po stopnicah, je slišal iz kuhinje ropot krožnikov in žlic. Sedaj tega ne bo več, četudi ni povsem zapuščen, kajti doma ima pridno sinah, ki se zaveda, da ji je bila pokojna kot mati. Pogrešala jo bosta tudi vpučka Donnie in Jimmy, s katerima je imela obilo veselja. Ana je bila žrtve srčne hibe, ki je glavna morilka ljudi. Družina Barbič je prežela več sožalnih brzojav iz raznih krajev dežele, tako tudi od mrs. Frances Kržišnik iz Chicaga, katero je Frank po naročilu svoje žene obiskal vsakokrat, ko se je mudil v Chicagu po opravkih.

Pokojna Ana zapušča žalujočega moža Franka, sinove Franka, Edwarda in Evgena, sinahi Helen in Julijo, vnuke Donnie, Jimmy in Robert, vnukinjo Janet, nečaka Ivana Jermana v Milwaukeeju ter nekaj ožjih sorodnikov v starem kraju. Pogreba so se udeležile tudi Barbičeve sestre Mary, Rose in Anna, ki so prišle iz Penne, tako tudi nečak iz Milwaukeeja.

J. F. Durn, 53.

Pripravki za SANS

Chicago, Ill.—Slovenski ameriški narodni svet (SANS) je med drugimi prejel tudi ob dr. Johna Polantza iz Johnstowna, Pa., znesek \$31.00 tej organizaciji v pomoč in podporo.

To vsoto so prispevali sledeči: Društvo št. 289 SNPJ, Tire Hill, Pa., \$25.00, Anton Poje \$1.00, prispevki podružnice št. 53 SANSa znašajo \$5.00, skupaj \$31.00. V imenu naše organizacije in v imenu naših bratov in sester v stari domovini, ki se tako junsko bore za svoje pravice in svobodo, izrekamo za ta dar najiskrenejšo zahvalo.

Težak je boj, ki ga bije naš narod onkraj morja; trpljenje je velikansko in žrtve so ogromne, zato je dolžnost slehernega Slovenca in Slovenke, da po svojih močeh pomaga gibanju, ki stremlja za osvoboditev in združitve našega naroda v stari domovini. Urad SANSa.

Ruski topovi bruhaajo izstrelke na nemške pozicije na vzhodni fronti.

Nove ljudske fronte nastajajo

Napisał Donald Bell

V evropskih prestolnicah bodo vladale po vojni vlade, ki se snujejo zdaj v izgnanstvu in tudi v domačih krajih, kot plod političnih struj, ki so poganjale svoje kail skozi zadnjih deset let. Vse te vlade bodo koalicijske ali takozvane vlade "ljudske fronte", v katerih bodo uživali komunisti ravno toliko ugleda, kakor so ga dobili socialisti po zadnji svetovni vojni.

Vse do prve svetovne vojne ni bilo nikjer v Evropi nobene vlade, ki bi bila sprejela socialistična v svojo sredo. V večini dežel mu je bilo celo nemogoče dobiti uradniško službo, pa bodisi še tako skromno. Šele proti koncu vojne so v Nemčiji prebili socialisti te zapreke in si priborili mesto v vladi princa Max von Badena. Takoj po koncu vojne pa so se začele oblikovati delavske vlade v najrazličnejših evropskih deželah, in kmalu po letu 1920 so vladale skoro na vsem kontinentu zmerno usmerjene vlade socialističnega značaja. Od Norveške in Švedske pa do Čehoslovaške in prav do Anglije, povsod se je ponjavljala ta razvojnica, to da v tej dobi so zares radikalni elementi že zapuščali delavske stranke in ustvarjali komunistične organizacije, ki so prevzele opozicijo na skrajnem levem krilu.

Ista stvar se ponavlja zdaj, in zopet hodijo marsikateri komunistične stranke po potih, na katera so krenile po zadnji vojni socialistične stranke. General de Gaulle je pravkar sprejel dva komunistična v svoj Francoski odbor narodne osvoboditve. Res je sicer, da sta vstopila Fernand Grenier in Francois Billoux v vlado po pogojih, katere jim je stnil De Gaulle in ne narobe, kajti komunistična stranka je prvotno zahtevala, da sama izbere svoje delegate, in je zahtevala ministrstva vojne in notranjih zadev, a De Gaulle si je sam izbral Greniera za značno ministrstvo in Billouxa za ministra brez portfelja. Toda priznati je treba, da sta oba vodilne osebnosti komunistične stranke in zares predstavnik koalicijske vlade, ki obsega vse stranke od proti nemških konservativcev do levih čarjev-komunistov.

Imamo torej zdaj v Evropi dvoje dejansko vladajočih administracij, v katerih se nahajajo komunisti—prva je Titova jugoslovska vlada. Niti prva niti druga ni uradno priznana od zveznikov, toda vsakdo ve, da bosta obe igrali zelo veliko vlogo v usodi svojih dežel, in da imata obe resnično avtoriteto na svojih ozemljih. Titova vlada je pod vodstvom komunistov, ki pa so pristali na demokratski način vladanja in sprejeli načela državljanških pravic, osebne svobode in privatnega podjetništva. Mogoče je celo, da se bo izkazala Titova vlada manj socialistična v svojem poslovanju kot Francoski odbor za narodno osvoboditev. Jugoslavija je namreč dežela kmetov, v kateri ni mogoče prevzeti bogatih monopolov, dočim je Francija visoko industrializirana dežela, katere vodilni in industrijski krogi so sodelovali s sovražnikom. De Gaullejev program, ki je sam po sebi precej zmeren, je vendar mnogo bolj radikalen kot vse, kar je Tito dozdal napovedal.

Jasno je, da se bodo tudi drugod širom Evrope ustvarjale vlade, katerih smernice bodo nekje med De Gaullejevimi in Titovimi. V Italiji je pravkar prispel prvak komunistov. Manj znan je po svojem pravem ime-

nu, Tagliatti, kot po svojem političnem nazivu, Ercoli. Bil je v izgnanstvu preko 18 let, največ v Moskvi. Takoj po svojem prihodu je objavil, da je pripravljen sodelovati z reformirano italijansko vlado, celo z Badoglijem in pod monarhističnim sistemom, ako preda kralj Viktor Emanuel oblast svojemu sinu. A bodoča narodna skupščina naj odloči, kakšne vrste vlado si bo narod izbral. Badoglio je nato izjavil, da je pripravljen sprejeti komuniste v svojo vlado. Grof Sforza, ki je vsaj toliko konzervativen kot De Gaulle, ako ne še bolj, in star nasprotnik komunizma, je tudi izjavil, da pristaja na to, da stopijo komunisti v vlado in da se reši vprašanje kraljestva šele pozneje, ako je kralj pripravljen predati oblast svojemu sinu. Čisto mogoče je torej, da bomo videli v Italiji ustanovitev nove, spremenjene vlade na podlagi predlogov, katere je prinesel komunist Ercoli.

Čehoslovaška vlada je nedavno sprejela v svoj državni zbor komunistične člane. Grška zakladna vlada, katero so imeli v rokah desničarji, je odstopila. Njen predsednik Tsouderos nikakor ni mogel doseči sporazuma z delegati odprtega gibanja na domači zemlji. Zdjaj so v teku prizadevanja, da se sestavi nova vlada pod liberalnim vodstvom Venizelosa, ki se opira pred vsem na svoje slavno ime. Stari Venizelos je bil največji politični vodja moderne Grčije. Njegovemu sinu zdaj pripada naloga, da zedini nasprotujoče si struje in tega tudi ne bo mogel doseči drugače kot z ustanovitvijo koalicijske vlade.

Znano je, da so odprona gibanja širom vse Evrope zelo naklenjena temu načelu vladanja. Presenetljivo pa je, da velja tisto tudi za dežele naših sovrznikov. Vsi različni odbori, ki so se pojavili s strani Nemcev v svobodnih deželah, so organizirani na tem temeljih. Najbolj izrazito je videti to v strukturi moskovskega komiteja svobodne Nemčije. V drugih so komunisti manj številni in tudi manj vplivni, toda nikjer niso izklučeni. Svobodni rumunski krogi imajo slične smernice. Madžari, ki se nahajajo v zunanjem svetu, so deljeni v pro- in anti-Horthyjeve skupine. Vsi, ki so proti Horthyju, se drže tudi omenjenega načela koalicijske vlade.

Priznati je torej treba, da so vsa ta gibanja vzkllila iz istih idej in imajo iste smernice. Presenetljivo pa je to le na prvi pogled, kajti začetki tega razvoja so že stari. Koalicijske vlade socialistično udeležbo po prvi svetovni vojni so bile možne le radi razvoja socialističnih teorij in strank pred vojno—kar se je takrat imenovalo revizionistični program, ki je hotel spremeniti nekatere izmed Marxovih dogem. V teh preosnovanih socialističnih strankah je stopila misel delavske internacionale nekoliko v ozadje, in istočasno so se pojavile bolj nacionalne smernice in vsakei tehi strank.

Da se danes nahajamo v razvoju, ki se ponavlja, je popolnoma jasno—krog razvoja je tudi že zaključen. Zamisel koalicijske vlade skupaj s komunisti se je prvič pojavila v letu 1935, ko je bila osnovana na Francoskem takozvana ljudska fronta. Zdjaj pa je razpustitev komunistične internacionale — kominterne — omogočila komunističnim strankam vseh dežel, da izdelajo vsaka svoj nacionalistični program.

Zunanja politika treh velesil je prilljena upoštevati ta razvoj v evropski politiki, ki bo postajal še bolj jasen in določen z osvoboditvijo posameznih dežel. — ONA.

Bevin se zahvaljuje za pomoč

Ameriški delavci omogočili zgradnjo doma

Tadworth, Anglija.—"Ameriški organizirani delavci so naši prijatelji in to prijateljstvo so izpričali z dejanji," je rekel Ernest Bevin, delavski minister v Churchillovi vladi, v svojem govoru pri ceremonijah ob otvoritvi doma za delavke v tem mestu. On se je osebno zahvalil članom unij Ameriške delavske federacije, ki so prispevali denar za zgradnjo doma.

Med drugimi projekti, katerih zgradnjo so omogočili ameriški organizirani delavci, je Bevin omenil klube za britske mornarje v Glasgowu, Cardiffu in Londonu, kakor tudi domove za jeklarske delavce, železničarje in bolničarke.

"V slehernemu izmed teh domov je tabla z napisi, da so zgradnjo omogočili ameriški delavci," je dejal Bevin. "Ti bodo preživelii vojne in vse, z njo povezane strahote. Naša hvaležnost se izraža iz teh napisov, ki so zarezani tudi v naših srcih. Oni, ki ne vedo, kaj pomeni petletno zatemnevanje, ne morejo razumeti našega položaja. Naši delavci opravljajo težka dela in zadovoljiti se morajo z nezadostnimi odmerki živil. Zavedajo se predvsem, da mora biti naša oborožena sila dobro založena z živili in drugimi potrebčinami. V tej napačnosti in borbi nas velikodušnost ameriških delavcev navdaja z občutkom iskrenega tovarništva. Vliiva nam tudi vero in upanje, da se bomo prav tako borili v miru za izboljšanje razmer po vsem svetu kot se sedaj borimo za zmago v tej vojni."

Catto postal guvernere angleške banke

London, 22. apr.—Lord Catto je bil izvoljen za guvernerja angleške državne banke na seji direktorjev. Nasledil je Montaga Normana, ki je šel v pokoj. Slednji je imel ta urad 24 let. Plača guvernerja državne banke je \$8000 letno.

Slika kaže zvezniško letalnice na Kitajskem.

FOR DEFENSE
BUY
UNITED STATES
SAVINGS
BONDS
AND STAMPS

V blagi spomin sedme obletnice smrti
drage pokojne soproge in matice
JOSEPHINE DELOST
katera je preminula 23. aprila 1927.

Tvoj spomin med nami še vedno živi, a vse zaman Tebe lično nade oči. Odlila si iz naše srede in pustila nam globok spomin v srcu našem. Komaj je minulo sedem let od kar Tebo več med nami ni, a nam se zdi to še cela večnost. Bila si nam najdražji sklad, oh, ko bi Te še enkrat videli in čuli Tvoj glas. V mirnem grobu spavaš rešena vseh nadlog. Utihnila si vedno je Tvoj glas, a v mislih si nam ves čas. Počiva v miru in snivaš sladko, dokler tudi mi ne pridemo za Teboj.

Naj Ti bodo lahka ameriška semlja.—Zalujoči ostali: Joe Delost in družina, v Strabenu, Pa.

MIHAIL ARCIBAŠEV

SANIN

Poslovanil Stane Krašovec

(Nadaljevanje)

Dalje misli očividno niso mogle iti. To je bilo mučno in mu je trpinčilo možgane, dušo in telo. Čeznozt se je polastila njegovega srca in misli...

"Kako se je mogel Semjonov smejeti, ko je vedel, da bo čez nekaj trenutkov vse končano! ... Kaj je on — junak? ... Ne, tu ne gre za junštvo. Torej ni smrt prav nič tako strašna...

Takrat ga je glasno in nepričakovano poklical Ivanov.

"A, vi ste? Kam?" se je stresel Jurij. "Spominjati se prahu nanovo prestavljenega hlapca gospodovega!" je surovo in veselo odgovoril Ivanov. "Pojdimo skupaj, kaj se boste vedno držali sami zase!"

Jurij je bilo tako strah in bil je tako žalosten, da se mu najbrž zato nista zdela Sanin in Ivanov tako zoprna kot vselej.

"Dobro, pojdim!" je pritrđil, a hipoma se je spomnil, da ju nadkrijuje ter si rekel sam pri sebi: "Kaj naj pa počnem pri njih? Žganje piti, prazne kvante goniti?"

Že se je hotel premagati, da bi odrekel, vendar se je njegova duša instinktivno uprla samoti in Jurij je šel z njima.

Ivanov in Sanin sta molčala in tako so molče prišli prav do Ivanovove hiše.

Bilo je že čisto temno in pri vrticah na klopi so nerazločno videli človeško postavo z debelo, grčavo palico.

"A, stričko Pjotr Iljič!" je veselo zavpil Ivanov.

"Jaz," se je oglašil človek v zamokli oktavi in njegov močni glas je možko zadonel v zraku.

Jurij se je spomnil, da je bil stric Ivanova star, pijan pevec pri farnem zboru. Imel je sive brke kot nikolajevski vojak in njegova ponošena delavniška obleka je dišala grdo.

"Bu-bu!" je jeknil njegov glas kot lahek udarec ob sod, ko ga je Ivanov predstavil Juriju.

Jurij mu je nerodno ponudil roko in ni vedel, kaj bi rekel in kako bi se obnašal napram takemu človeku. A takoj se je spomnil, da mora biti za Jurija Savrožiča vsi ljudje enaki in je šel skupaj s starim pevcem ter mu skrbno prepuščal pot.

Ivanov je stanoval v sobi, ki bi bila poprej podobna kašči kot pa človeškemu stanovanju, tako veliko je bilo v njej smeti, šare in nereda. Ko pa je gospodar prižgal svetilko, je Jurij videl, da so bile vse stene okrašene s slikami Vasnečeva in da so bili kupi stare šare skladi knjig.

"Ali imate radi Vasnečeva," je vprašal Ivanov in odšel po posodo, ne da bi poslušal odgovora.

Sanin je povedal Pjotru Iljiču, da je Semjonov umrl.

"Bog mu daj nebesa!" je zopet zadonelo v sodu in Pjotr Iljič je po kratkem molku pristavil:

"No, kajpak ... tudi dobro. Torej je vse izpolnjeno."

Jurij ga je zamišljeno pogledal in hipoma začutil v sebi simpatije do starega pevca.

Prišel je Ivanov in prinesel kruha, nasoljenih kumaric na krožniku in kozarce. Ko je vse to razložil po mizi, pokriti s časopisnim papirjem, je prijel steklenico in jo s kratko, skodor neopažno kretljivo odmašil ter ni pri tem polil niti kapljice.

"Spretno!" je pohvalil Pjotr Iljič. "Sedaj se vidi, kdo razume!" se je zadovoljno pošalil Ivanov in nalil v kozarce zelenkasto-bele tekočine.

"Torej, gospoda," je prijel svoj kozarec in izpregovoril s povzdignjenim glasom: "za mir duši in tako dalje!"

Začeli so jesti in so izpili še malo in še malo. Govorili niso veliko, več so pili. V majhni sobici je kmalu postalo vroče in soparno. Pjotr Iljič je prižgal cigareto in je hipoma vse prevlekel z modrikastimi trakovi slabega tobačnega dima. Od izpitnega žganja, od dima in od vročine se je Juriju začelo vrteti v glavi.

"Grda reč je smrt!"

"Zakaj?" je vprašal Pjotr Iljič. "Smrt? ... O-o! ... Ampak to ... to je nujno potrebno! ... Smrt! ... Pa če bi večno živeli? ... O-o! ... Čuvajte se tako govoriti! ... Večno življenje! ... Kaj je neki to?"

Jurij si je hipoma začel misliti, kaj če bi živel večno ... Predstavljal si je nekakšen brezskonečno dolg, siv trak, ki se utruđljivo in brez cilja vali po praznini, kot da bi se drug za drugim prevlil z enega vala na drugega. Vse predstave o barvah, o glasovih, o globini in debelini deževitja so se mu nekako zabrisale in obledele ter se zlivale v sivo kal, ki je tekla brez struge in toka. To ni bilo več življenje, to je bilo prav tako smrt.

"Da, seveda," je zamrmral.

"Ampak na vas je, kot vidim, napravilo silen vtis," je pripomnil Ivanov.

"Na koga pa to ne napravi vtisa?" je namesto odgovora vprašal Jurij.

Ivanov je neodločno stresel z glavo in začel pripovedovati Pjotru Iljiču o zadnjih trenutkih Semjonova.

V sobi je postajalo že neznosno soparno. Jurij je mehnično leno gledal, kako je žganje lesketaje se v svetilkinem svitu, teklo v drobne, rdeče ustnice Ivanova in je čutil, da se vse okrog začanja tiho vrteti in raztekati.

"A-a-a-h!" mu je zapelo v ušesih z visokim, tajinstveno žalostnim glasom.

"Ne, strašna reč je smrt!" je odgovoril, ne da bi sam tega opazil, kakor da bi odgovarjal temu tajinstvenemu glasku.

"Preveč ste nervozni!" se je omalovaževalno odzval Jurij.

"Vi pa niste sposobni za to?" je mehnično vprašal Jurij.

"Jaz ... No, n-nak! ... Umreti me sicer ne veseli, to je prazna stvar in živjeti je neprimeren prijatelj. ... ampak če je že smrt, potem pa, dobro ... umrl bom v eni uri in brez vsakih aparatov."

"Saj nisi umiral in ne moreš vedeti," se je nasmešnil Sanin.

"Tudi to je res!" se je zasmejal Ivanov.

"To smo že vse slišali," je hipoma žalostno zlobno izpregovoril Jurij; "govoriti je lahko vse, toda smrt ostane vedno smrt! ... Ona je strašna sama na sebi in človeku, ki ... no, ki si dela račun o svojem življenju, mora ubiti ta neizogibni, nasilni konec vsako veselje do življenja ... Ali imo to kakšen smisel!"

"Tudi to smo že slišali," ga smehljaje prekinil Ivanov, ki se je tudi nenadoma vznevoljil.

"Vsi vi mislite, da samo vi ..."

"Kakšen smisel?" je zamišljeno prekinil Pjotr Iljič.

"I nobenega!" je prav tako nerazumljivo zlobno zakričal Ivanov.

"Ne, to ni mogoče," je kljuboval Jurij; "je pač premudro vse, kar je okrog nas in ..."

(Se nadaljuje.)

YANKS IN BURMA COOL 'DOGS'

SCOUTS FOR LT. GEN. STILLWELL'S American trained Chinese forces, Sgt. Frank Broach (left) of Chicago and Lt. William J. Griffin of Salisbury, Md., cool off their weary "dogs" in the Tanai River, Burma. They braved Jap machine gun fire by wading across the river in advance of the main forces to locate enemy positions.

darjeva negibnost je mučno vplivala nanje. Čutili so, da ni neka v redu, pa niso vedeli kaj. Stisnili so se okoli njega in so s tuljenjem izražali svoja čustva.

"Ho! proč Siwash!" je zavpil in se pognal za njimi, zvijajoč se kakor črv. In je opazil, da leži prav na robu neke jame. Ko je prepodil pse, je pričel premišljevat, kakšen hasek bi mogla imeti ta jama zanj, ki je sicer ni videl, čutil pa, da je. Kmalu je prišel do zaključka. Takole si je mislil: ljudje so že po svoji naravi leni. Napravijo le tisto, v kar so prisiljeni. Če si gradijo kočjo, morajo na streho položiti zemljo. In je logično, da nosijo prst le tako daleč, kolikor je neobhodno potrebno. Zaradi tega leži na robu jame, iz katere so skupali prst, ki se je sedaj nahajala na Kentovi koči. Če pa pravilno uporabiti to modrost, si s tem podaljša odmerjeni čas. Strnil je sedaj vso skrb na jermene iz jelenove kože, s katerimi je bil privezan. Roke je imel zvezane na hrbtu in bile so mokre od snega. Vedel je, da se da mokro nestrojeno usnje stegniti in poskusil je, ne da bi pokazal kakšen napor, to čimprej storiti.

Z očmi je požiral stezo za sanke in ko je v smeri Sixty Mileja za hip opazil črno točko, ki se je pojavila pred belim ozadjem ledenega jezua, je skrbno pogledal na sonce. Že je skoraj doseglo zenit. Zopet in zopet je videl črno piko, premikajočo se preko ledenih kletč in zopet izginjajočo v razpoke ledovja. Vendar pa je vse to opazoval na skrivaj, da ne bi njegov sovražnik česa sumil. In ko se je Kent dvignil in pogledal na cesto, se je Cardegee prav resno ustrašil. Ker pa so bile tedaj sani baš za ledenim jezom, jih Kent ni mogel videti.

"Rad bi te obesil za vse to!" mu je zagrozil Cardegee, da bi obrnil njegovo pozornost nase. "In zaradi tega se boš še v peklu cvrl, le verjemi mi to."

Potem pa je čez nekaj časa zopet dejal: "Povej mi, ali veruješ v strahove?" Jakob Kenf se je zdrzil in Cardegee je opazil, da ga je potipal na pravem koncu. Zato je nadaljeval: "Veš, človeku, ki ni moč beseda, se prikazujejo duhovi. Ti me zaradi tega ne smeš ustreliti pred dvanajsto uro, razumesh. Če boš to storil, tedaj se ti bom prikazal. Čuj, eno samo minuto, eno samo sekundo pred časom, ki si ga določil in jaz se ti bom prikazal, tako mi veruj!"

Jakob Kent se je obotavljal pa se ni upal ničesar reči. "Kako pa tvoja ura? Kakšna zemljepisna dolžina je to? Kako moreš vedeti, da gre tvoja čebulna prav?" je vpraševal Cardegee s praznim upanjem prevariti svojega rablja za nekaj minut. "Ali se ravnava po času policije ali po času kompanije? To ti rečem, če me ustreliš le eno samo sekundo pred dvanajsto, ne boš imel nikoli miru pred menoj. Prišel bom nazaj! Če ne veš natančno, koliko je ura, kako boš vedel, kdaj bo točno dvanajst? Kako moreš biti prepričan, te vprašam?"

"Bom že pazil," je odgovoril Jakob Kent. "Saj imam solnčno uro tule." "Papria! Kompas je za tridesetve stopinj odklonjen."

"Te so natančno vštete."

"Kako si to napravil? Po kompasu?"

"Nak, po severnici."

"Je to natančno?"

"Popolnoma."

Cardegee je zastokal in skrivno je pogledal na stezo. Sani so sedaj dosegle pobočje. Bile so oddaljene komaj še dva kilometra in psi so leteli s polnim tekom, lahko in brez napora.

"Koliko je še senca oddaljena od črte?"

Kent je stopil k primitivni uri in tuhtal.

"Tri cole," je odgovoril po dolgem ugibanju.

"Obljubi mi, da boš zaklical

uro, predno me boš ustrelil. Kaj ne?" Kent je pritrđil in se zopet potopil v molk. Jermeni okoli Cardegeevega zapetja so se počasi raztezali in skoraj si je že oprostil roke.

"Povej kako daleč je senca!" "Eno cole."

Mornar se je malce zaokrenil, da bi se ob pravem trenutku laže zvrnil v jamo, hkratu pa je zrinil prvo zanjko s svojih rok.

"Kako daleč?" "Pol cole."

V tem trenutku je zasilil Kent škrtajoči šum sank in pogledal je na stezo. Mož, ki je prihajal, je ležal po trebuški na saneh in psi so leteli naravnost h koči. Kent se je hlastno okrenil in dvignil puško.

"Saj še ni točno dvanajst!" se je upiral Cardegee. "In prikazal se ti bom, zanesi se name!" Jakob Kent je predvarjal. Stal je poleg solnce ure, kakih deset korakov od svoje žrtve. Mož na saneh je najbrže opazil, da se godi nekaj nenavadnega, dvignil se je na kolena in bil po pseh kakor besen.

Senca je padla na črto in Kent je pomeril.

"Si pripravljen?" je dejal svečanostno. "Dvanajst..." Toda Cardegee ga je prehitel za en sam del sekunde in se s hrbtom zakotalil v jamo. Kent je spustil petelina in skočil k jami.

Pink! Puška je eksplodirala pomorščaku, ki se je dvignil, baš v obraz. Pa ni dim bruñil iz cevi, pač pa je planil mogočen plamen v bližini kopita in Jakob Kent je padel. Psi so zdrijali po pobočju, planili s sanmi kar preko njega in vozač je skočil na tla baš v trenutku, ko si je Cardegee osvoobodil roke in splezal iz jame.

"Jim!" Poznal ga je. "Kaj se je zgodilo?"

"Kaj se je zgodilo? Ah, nič. Malenkost, ki sem jo storil za svoje zdravje. Kaj se je zgodilo, ti prekleti idiot! Kaj se je zgodilo, vprašaj? Oprosti mi roke, sicer ti ustrojim kožo! No pa malo hitreje, če nočeš, da ne bom krova pometal s teboj!"

"Hu!" je vzdihnil, ko mu je ta z nožem prerezal vezi. "Kaj se je zgodilo? To bi rad sam vedel. Ali moreš ti pojasniti to, osel?"

Ko sta prevlila Kenta na stran, je bil mrtev. Puška, stariška nabijača, je ležala poleg njega.

NARČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 12. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in pristoje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine in eni naročnik. List Prosveta stane za vse članke, za štano ali neštano \$6.00 za eno letno naročnino. Ker se člani še plačujejo pri opremitvi \$1.20 za tednik, se jim to pristoje k naročninu. Torej sedaj ni vroka, niti da je list prodan za štano SNPJ. List Prosveta je vseh letnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Table with subscription rates: Cena listu Prosveta je: Za Združ. države in Kanado \$6.00, Za Chicago in okolico je \$7.50. Includes 1-5 issues at various rates.

Ispolnite spodnji kupon, priložite potrebno vso denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Subscription form fields: Ime, Naslov, Družina št., Čl. družine št., Št. družine št., Družina št., Družina št., Družina št., Družina št., Družina št., Družina št., Družina št.

Mož z brazgotino

Jack London

"Prav nič ga nisem videl. Kdo pa, misliš, sem. Skrinja za denar? In kaj naj imam opraviti s tem?"

"Mogoče veš, mogoče tudi ne. Vaeeno pa ti bom toliko časa stiskal vrat, da boš vedel. Kakor hitro pa dvigneš roko, ti bom prestrelil glavo."

"Popusti!" je zarjul Cardegee, ko je Kent nategnil vrvi.

Kent je popustil in morščak je zvijal in vrtel vrat toliko časa, da se mu je posrečilo spraviti vrvi pod brado.

"No?" je vprašal Kent pričakljivo odkritja.

Cardegee pa se je režal. "Le obesi me, ti prekleti stari bom"

Cardegee je dobro vedel, da se bo tragedija spremenila v burko. Bil je namreč teji od njega in Kent ga ni mogel dvigniti s tal, čeprav se je s celim telesom obesil na vrvi. Napel je vse svoje moči do skrjivosti, noge mornarja pa so ostale vedno na tleh, tako da so te nosile del njegove teže ostali del pa vrv pod brado.

Ker ga Kent ni mogel dvigniti

ti, se ga je oklenil z namenom, da ga bo toliko časa počasi davil, da mu bo povedal, kam je dal zlato. Mož z brazgotino pa se ni pustil zadaviti. Minulo je deset, dvanajst, petnajst minut — in Kent je obupal in ga spustil.

"Dobro," je dejal in si obrisal potno čelo. "Če te ne morem obesiti, te bom pa ustrelil. Saj je nekaj ljudi na svetu, ki niso rojeni za obesenje."

"Lepo boš skazil svoj pod," je pričel Cardegee, da bi si pridobil časa. "Poslušaj; sedaj pa lepo tuhtajva, kaj bi bilo pametno storiti. Ti si zgubil nekaj prahu. Praviš, da vem jaz kje je, jaz pa pravim, da ne vem. Sedaj določiva višino, da bova lahko zastavila smer."

"Stoj!" mu je padel Kent v besedo. "Vsako smer, v katero misliva speljati to zadevo, bom določil jaz. In če se le ganeš, dobiš kroglo v telo, tako gotovo kakor le kaj."

"Pri zveličanju moje matere." "Ki ji naj bo bog milostljiv, če te ljubi. Torej! Ah, ti bi rad?" Mornar se je namreč zganil, pa je prehitel Kent in mu nastavljal mrzlo cev na čelo. "Mirno leži! Če se ganeš le za las, je po tebi!"

Ni bilo baš prijeto delo. Ves

čas je moral paziti, da se ne oddalji od puškinega petelina. Bil pa ni zaman tkalec. V nekaj minutah je bil Cardegee povezan na rokah in na nogah. Potem ga je vlekel pred vrata in ga položil ob kočo. Tako je lahko gledal na reko in opazoval je sonce, za koliko se je dvignilo k meridijanu.

"Dam ti časa do opoldne in potem..."

"Kaj potem?" "Potem te bom poslal v peklo. Če pa boš priznal, te bom obdržal tu, dokler ne prijaha mimo prvi oddelek policije."

"Bog me ne udari, če ni to prijetna zadeva! Tu sem jaz nedolžen kakor jagnje in si ti z luknjo v betici in trdno pripravljen, da me ustreliš in pošlješ v peklo, ti prekleti stari ropar! Ti..."

Jim Cardegee je izbruhal iz sebe ploho kletvic, kakršnih ni še nikoli slišal Jakob Kent. Prišel si je venkaj pručko, da bi udobneje užival njegovo jezo. Ko se je Cardegee na vse mogoče viže izklel, je pričel natančno premišljevat položaj in opazovati sonce, ki se je z nespodobno naglico dvigalo na zapadni obok neba. Njegovi psi, katerim se je čudno zdelo, da še niso vpreženi, so ga obkolili. Gospo-

FIRST-HAND BATTLE ACCOUNT

A DESCRIPTION of the offensive on Bougainville is given by bandaged Sgt. Chris Campisi of Birmingham, Ala., before he boards an evacuation plane. Recording it is Sgt. Marion Bailey of Atlanta, Ga., a Marine Corps combat correspondent, who wears a pack transmitter. Later the recorded story will be down to the U. S.